

sát és értékelését. Ezen a versenyen a fizikából legtehetségesebb középiskolás és elsőéves egyetemista diákok mérhetik össze tudásukat. Az ünnepélyes eredményhirdetésekre Radnai tanár úr évről évre meghívta a 25 vagy 50 évvel korábbi győzteseket, akikből nagyon sokan jelentős tudósokká váltak. Az Eötvös-versenyen kívül is zsűrielnöke volt több országos fizikaversenynek, így a nagykanizsai Zemplén Győző, a székesfehérvári Lánzos Kornél és a szolnoki Tarján Imre fizikaversenynek.

Az 1980-as években kezdett el mélyebben foglalkozni fizikatörténettel, különösen a fizika magyarországi legjelentősebb alkotóinak munkásságával és életével. 1988-ban az Európai Fizikai Társulat Kondenzáltanyag Divíziója Budapesten tartott konferenciájának alkalmából a North Holland kiadó megjelentette *Physics in Budapest: A Survey* című, *Kunfalvi Rezsővel* közösen írt könyvét. Ugyancsak számos folyóiratcikkre jelent meg a 19. és 20. század kiemelkedő fizikatanáiról, bemutatva egyebek között a nagyhatású tanárok és a legeredményesebb tanítványok közötti szoros kapcsolatot. Fizikatörténeti kutatásairól 100-nál több publikációja jelent meg. Lapunknak is rendszeres szerzője volt. 2017-ben *Centenáriumi megemlékezések 2016* című négyrészes cikksorozatával elnyerte a *Fizikai Szemle* nívódíját. Írásaival – folyóiratunkat több mint negyvennel ajándékozta meg –, bírálói tevékenységével és a legutolsó ideig hónapról-hónapra közölt kritikai megjegyzéseivel jelentősen hozzájárult a *Fizikai Szemle* színvonalának megőrzéséhez. Cikkeit körültekintő, alapos kutatómunka alapján élvezetes stílusban írta meg. Az egész országban és a határon túl is rengeteg előadói meghívásnak tett eleget.

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulatnak 1990–93-ig és 1996–99-ig főtitkár-helyettese, 1999–2003 között elnökhelyettese volt.

Munkásságát több kitüntetéssel jutalmazták, így elnyerte a Prométheusz-éremet (1989), a Zemplén Jolán-émlékéremet (1989), az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Érmét (1994) és legutójára a „Bonis Bona – A nemzet tehetségeiért” életműdíjat (2020).

Radnai Gyula cikkeivel és a *História* tudósnaprabeli szócikkeivel is segített megőrizni a hazai fizikai kutatás és oktatás jelentős alakjainak emlékét. Szomorú, hogy most már ő is bekerült azok közé, akiknek emlékét nekünk, az utódoknak kell ápolunk.

Lendvai János

Radnai Gyula és a *Fizikai Szemle*

A vetítés — 1965/320

A termodinamikai fundamentális egyenletek tanításához — 1966/41
Egy érdekes rezgésköri jelenségről (társszerző: Schusztér Ferenc) — 1966/381

Fizikai optikai kísérletek bemutatása televízióval (társszerzők: Hajdu János, Schusztér Ferenc) — 1967/249

Egyszerű rendszerek egyensúlyi állapota és a termodinamikai állapotfelület — 1978/223

Rezgések és hullámok – I–VIII. (társszerzők: Kovács István, Sas Elemér, Brájer László, Skrapits Lajos, Gyarmati Csaba, Poór István, Főzy István) — 1980/104, 149, 188, 190, 230, 235, 258, 311

Párkányi László, 1907–1982 — 1982/223

Mitől függ a levegő viszkozitása? — 1982/270

Kontinuumok mechanikája – I–IX. (társszerzők: Kovács István, Bérczes György, Brájer László, Skrapits Lajos, Sas Elemér, Poór István, Juhász András, Tasnádi Péter) — 1982/424, 1983/26, 78, 92, 149, 183, 227, 260, 303

Hogyan vezette be Clausius az entrópiát? — 1984/91

A Joule–Thomson-effektus — 1985/306

Szemelvények a termodinamikából és a statisztikus fizikából. Kvantumstatisztikák — 1986/263

Csekő Árpád 85 (társszerző: Kunfalvi Rezső) — 1987/269

A spontán növekvő hőmérséklet — 1988/404

Vermes Miklós, 1905–1990 — 1990/257

Magyar nyelvű nemzetközi fizikaverseny Sopronban — 1991/94

Az eötvösi kísérleti fizika szelleme a Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapokban — 1994/29

A hatás megsokszorozása — 1995/424

Madas László, 1910–1997 — 1997/285

Közszolgálati dolgok 2000-ben — 2000/180

Képriport a 2004. évi Eötvös-verseny ünnepélyes eredményhirdetéséről (társszerző: Harkai Zsolt) — 2005/79

Vermes Miklós és az Egyetem — 2005/166

Száz éve született Vermes Miklós — 2005/441

A rugalmas fonálú ingáról – mai szemmel (társszerzők: Gruiz Márton, Tél Tamás) — 2006/337

Wigner Jenő iskolás évei — 2007/62

Perdület paradoxonok, (a)vagy: paradoxonok a perdületre (társszerző: Tichy Géza) — 2007/244

Séta az Aulában — 2009/190

Mayer Farkas (1929–2010) — 2010/104

Nobel-díjas családok – I–II. — 2010/300, 343

A mikrovilág első felfedezői – I–II. — 2011/123, 156

Az első Solvay-konferencia centenáriumán – I–II. — 2011/250, 316

Károlyházy-feladatok az Eötvös-versenyen – I. rész, mechanika; II. rész, termodinamika; III. rész, elektrosztatika; IV. rész, elektromos áram — 2012/313, 383, 417, 2013/18

Száz éve történt: hazai tudósítás Laue briliáns ötletéről — 2013/311

A kétszáz éves Brewster-törvény — 2015/83

Fizikus tehetségpont a két háború között — 2015/249

Einstein Nobel-díjáról négy tételben — 2015/410

Inspiráció a tudományban — 2016/83

Centenáriumi megemlékezések, 2016 – 1–4. rész — 2016/266, 311, 336, 378

A másképp gondolkodás bővületében — 2017/429

Feynman Magyarországon — 2018/154

Hogyan kezdte tanítani Eötvös Loránd a fizikát? – 1–2. rész — 2019/295, 331

Nagy Elemér 100 — 2020/219

Versenyfeladatok az Eötvös-inga bővületében – 1–2. rész (társszerző: Cserti József) — 2020/375, 403

MEZEI FERENC KAPJA A 2021. ÉVI LISE MEITNER-DÍJAT

A Göteborgi Fizikai Központ bejelentette, hogy a 2021. évi Lise Meitner-díjat *Mezei Ferenc* professzor kapja. Az indoklás szerint Mezei Ferenc találmányai, a neutron spin echo módszer és a szupertükör áttörést jelentettek a neutronszórási módszerek területén. Az indoklás kiemeli a hosszú impulzusú neutronforrás koncepciót is, amely a Lundban (Svédország) jelenleg épülő Európai Spallációs Forrás alapját jelenti. Mezei

professzor neutronfizikai felfedezései a neutronos anyagvizsgálati módszerek új területeit nyitották meg sebességük és pontosságuk javításával. Mezei professzor jelenleg – egyebek mellett – új típusú nagyintenzitású kompakt neutronforrások kifejlesztésén is dolgozik, amelyekről lapunk tavaly januárjában számában írt (Fejlődő perspektívák a neutronnyalábok széleskörű használatában. *Fizikai Szemle* 70 (2020) 6–9.).

TANÁRTÓL TANÁRNAK

MAGYAR SZÍNPADON A TUDOMÁNY FESZTIVÁL

SZEGED, AGÓRA
2021. SZEPT. 17–18.

SCIENCE ON STAGE 2021
SZEGED

THE EUROPEAN NETWORK OF SCIENCE TEACHERS

Természettudományos fesztivált és kiállítást rendez az Eötvös Loránd Fizikai Társulat, az Informatika-Számítástechnika Tanárok Egyesülete, a Bolyai János Matematikai Társulat, a Magyar Kémikusok Egyesülete és a Magyar Biológiai Tanárok Országos Egyesülete 2021. szeptember 17–18-án Szegeden, a Szent-Györgyi Albert Agórában. Előzetes jelentkezés 2021. július 2-ig: <https://forms.gle/RtB7atM24v5N6F5P8>

További információk: <https://szinpadon-a-tudomany.hu>

Szervezők:

